

De technische visie van de Bibliotheek Gouda

De schuur die je ieder kind zou gunnen!

Heb je bij 'techniek' de associatie met stoere, sterke mannen, dan ben je óf niet vrij van vooroordelen, óf je bent onvoldoende met je tijd meegegaan. 'Een slimme meid is op haar toekomst voorbereid' (de Postbus 51-slogan van de jaren '90) is weer actueler dan ooit. In dit geval ligt de focus vooral op het technische toekomstperspectief, zowel voor slimme meiden als voor slimme jongens. De Bibliotheek Gouda draagt daar graag een steentje aan bij met de Techniekwerkplaats. Hier kan de Goudse jeugd vanaf 8 jaar zich uitleven met bouwmaterialen en technisch gereedschap, met robotica en andere digitale technologie, en met LEGO® bouwen en programmeren.

TEKST: LINDA VAN PELT • FOTO'S: SANDRA ZEILSTRA

Verleden en toekomst

In 2014 betrok de Bibliotheek Gouda het gebouw aan Klein Amerika 20. De naam van het pand – de Chocoladefabriek – verwijst naar de jaren '70 van de vorige eeuw, toen hier nog de Steenland chocoladefabriek was gevestigd. Daarna deed het gebouw een aantal jaren dienst als stadskantoor, en tegenwoordig is het de gedeelde thuisbasis van de Bibliotheek Gouda, Streekarchief

Midden-Holland, de Drukkerswerkplaats, het Taalhuis, Kruijten eten & drinken, VRSPACE (Virtual Reality Center), Libertum (interactief museum voor vrede en vrijheid) en Mirakel Musicaltheater. Begin september werd op de tweede verdieping ook de Techniekwerkplaats geopend. Drie vrouwen geven enthousiast een kijkje achter de schermen en schetsen het toekomstperspectief van dit heilige der heiligen voor technische talenten: Marloes

Bij de opening op 22 september 2022 van de verbouwde Chocoladefabriek: Marloes Middeldorp (adjunct-directeur van de Bibliotheek Gouda), Gunay Uslu (staatssecretaris Cultuur en Media), Erna Staal (directeur-bestuurder bibliotheek Gouda) en Thierry van Vugt (wethouder en locoburgemeester van Gouda).

Middeldorp (adjunct-directeur van de Bibliotheek Gouda), Jenny Fidler (projectleider Techniekpunt Gouda, onderdeel van Brede School Gouda) en Jackie van Dijk (specialist Jeugd & Educatie bij de Bibliotheek Gouda).

Aan de weg timmeren

Wie de Techniekwerkplaats betreedt, ziet het in één oogopslag: hier kunnen spijkers met koppen geslagen worden! Naast voor timmeren is er ruimte voor onder andere zagen en solderen, en voor verfijnde technologie zoals programmeren met LEGO® Education en rijdende robots. Dat bibliotheken tegenwoordig heel wat meer te bieden hebben dan kasten vol boeken is niks nieuws. 'Maar een bibliotheek met zo'n professioneel uitgeruste Techniekwerkplaats mag gerust beschouwd worden als een primeur die we graag onder de aandacht brengen', aldus een trotse Jackie. Het achterliggende verhaal begint bij het Goudse Techniekakkoord dat in de herfst van 2021 ondertekend werd door bedrijfsleven, onderwijs en gemeente. Hierin spraken de betrokken partijen hun ambities uit om kinderen in Gouda al op jonge leeftijd in aanraking te brengen met wetenschap, techniek en digitale technologieën.

Baanbrekend en baanbouwend werk bij de bieb

'Het is belangrijk om de jeugd al op jongere leeftijd te enthousiasmeren voor techniek en technologie. Vakmensen zijn hard nodig in het bedrijfsleven, en kinderen moeten éérs kennismaken met de technische en technologische mogelijkheden voordat zij wellicht een studiekeuze in die richting gaan maken', stelt Jackie. 'Vanuit dat oogpunt is het dus nuttig en nodig om wetenschap en techniek structureel aan te bieden in het primair onderwijs. Dat kan in de klas, maar veel inspirerender is het om écht aan de slag te gaan met een uitgebreid aanbod van materialen in de Techniekwerkplaats.' 'De Bibliotheek Gouda is hier actief bij betrokken', vult Marloes aan. 'Bij alle activiteiten die de bibliotheek voor haar rekening neemt in de Techniekwerkplaats zoeken wij bewust naar de koppeling tussen techniek en taal. De ontwikkeling van 21e-eeuwse vaardigheden (waaronder ook de digitale vaardigheden) krijgt daarbij specifieke aandacht. In samenwerking met het Techniekpunt worden techniek, technologie en taal met elkaar verbonden.'

De schuur die je ieder kind gunt

Op vrijdag 2 september werd de tweede verdieping van de Chocoladefabriek, waaronder de Techniekwerkplaats, feestelijk heropend door de staatssecretaris van Cultuur en Media, Gunay Uslu. Het weekend daarna kwamen duizenden belangstellenden naar het Open Huis. Vooral de Techniekwerkplaats werd druk bezocht, onder andere door een afvaardiging vanuit het lokale bedrijfsleven. 'En natuurlijk kwamen er veel kinderen, vergezeld door hun ouders.' Terugblikkend weet Marloes niet wie het meeste genoot van het actief bezig zijn met de materialen in de Techniekwerkplaats. 'Veel ouders zeiden dat ze heel blij werden van alle mogelijkheden die hier voorhanden zijn, en veel creatieve ideeën kwamen zo tot leven. Logisch, want het is een inspirerende plek. Het is de schuur die je ieder kind zou gunnen.'

Marloes Middeldorp (adjunct-directeur van de Bibliotheek Gouda), Jackie van Dijk (specialist Jeugd & Educatie) en Jenny Fidler (projectleider Techniekpunt Gouda.)

Een boom opzetten

Een van de werkstukken die tijdens het openingsweekend zijn gemaakt, is een boom vol boomhutten. 'Hiermee spelen we alvast in op het thema van de komende Kinderboekenweek – Gi-ga-groen – en het Kinderboekenweekgeschenk, geschreven door de Australische schrijvers Andy Griffiths en Terry Denton, bekend van de boekenreeks *De waanzinnige boomhut*', vertelt Jackie. Vanuit het Techniekpunt Gouda/Brede School Gouda is Jenny Fidler betrokken bij de Techniekwerkplaats. 'Techniektalenten in Gouda kunnen zich hier al op jonge leeftijd ontwikkelen. We verzorgen al jaren technieklessen op de basisscholen in Gouda, maar dat zijn altijd losse activiteiten geweest. In de Techniekwerkplaats kunnen we een stap verder gaan en echt werken aan een doorgaande leerlijn op het gebied van techniek en digitale technologie, zowel onder schooltijd als na schooltijd. In eerste instantie richten we ons op de kinderen, maar indirect ook op de ouders. We laten zien dat techniek leuk en gevarieerd is, én volop kansen biedt op een goede baan in de toekomst.'

Uit je dak

'Kennismaken met techniek en technologie blijft dankzij de Techniekwerkplaats inderdaad niet beperkt tot een eenmalig bezoek, maar heeft nu de vorm gekregen van een doorlopende leerlijn', benadrukt Jackie. 'Techniekpunt Gouda verzorgt voor groep 1 tot en met 4 techniekactiviteiten op school. Vanaf groep 5 komen zij naar de Techniekwerkplaats op de bovenste verdieping van de Chocoladefabriek.' Die zogeheten onder schoolse programmering waarborgt de continuïteit en structuur van aandacht voor techniek. 'Ten eerste hebben we hier een inspirerende leeromgeving met een uitgebreid aanbod aan materialen, en dat aanbod zal op termijn nog groter worden. Ten tweede kunnen de jeugdige bezoekers in de Techniekwerkplaats rekenen op enthousiaste en deskundige begeleiding, en dat maakt leren leuker.'

Denken, doen, delen

Dat de leerlijnen zo goed mogelijk aansluiten bij de kerndoelen in het onderwijs en op de behoeften van het (lokale) bedrijfsleven, lijkt logisch. Dat de lessen aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen, is net zo belangrijk. De bij de Techniekwerkplaats betrokken organisaties werken nauw samen en versterken daardoor elkaars kwaliteiten. De bibliotheek heeft de focus op digitale geletterdheid en de Nederlandse taal, terwijl het Techniekpunt zich vooral richt op alles wat te maken heeft met wetenschap en techniek.

Jackie: 'In het onderwijsaanbod maken we gebruik van de STEAM-aanpak. Die afkorting staat voor Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics. De kinderen werken vanuit een open vraag (hoe kunnen we ...?) en worden uitgedaagd tot oplossingsgericht denken en werken.'

De drie stappen van deze didactische benadering zijn: denken, doen en delen. Het leerproces dat de kinderen doormaken is belangrijker dan het eindproduct. Er is geen goed of fout, ieder kind maakt op zijn eigen niveau een leerproces door. 'De focus ligt niet alleen op het vergaren van nieuwe kennis en vaardig-

heden, zoals samenwerken, creativiteit en probleemoplossend denken en handelen, maar ook op het toepassen ervan. Verder is de werkhouding van belang: het willen weten en begrijpen, onderzoeken en ontwerpen.'

Bibliotheek van de toekomst

Aanvankelijk is de Techniekwerkplaats vooral bedoeld vanaf groep 5 van het basisonderwijs, maar in de (nabije) toekomst breidt de dienstverlening zich waarschijnlijk uit naar de eerste twee leerjaren van het voortgezet onderwijs. 'Wij voegen aan de STEAM-aanpak graag nog de R van Reading (en writing) toe', belicht Marloes nogmaals de bibliotheekbenadering. 'Zo krijgt het ST(R)EAM leerproces een rijke taalomgeving. Denk bijvoorbeeld aan begrijpend lezen en communiceren via computers en aan het presenteren van het gemaakte eindproduct.'

'Het onder schoolse programma is vooral gericht op kennismaken en enthousiasmeren. Met naschoolse activiteiten en workshops in het weekend richten we ons op het verdiepen en verbreden van die technische kennis en vaardigheden. Als een kind het leuk vindt om iets van hout te maken, kan het na schooltijd een "cursus" houtbewerking volgen', schetst Jenny een ander toekomstplan. 'Wij willen dé werkplaats van Gouda worden, een stimulerende leeromgeving waar bijvoorbeeld ook leerkrachten hun technische kennis en vaardigheden kunnen uitbouwen.' Jackie: 'Voorlopig mikken we in de Techniekwerkplaats vooral op het creatief denken op technisch en technologisch gebied, en daarin valt nog veel te ontdekken en te ontwikkelen. Vooral ook om een positieve gedachte te stimuleren over het werken met je hoofd én je handen. Als die basis er eenmaal ligt, gaan we doorpakken naar hightech. Er zijn voldoende inspirerende partners aanwezig in de Chocoladefabriek, en datzelfde geldt voor de ambities. Die zijn hoog.'

Jackie, Marloes en Jenny zijn zeer tevreden over de huidige opzet van de Techniekwerkplaats, met voldoende ruimte voor een schoolklas. De tribune (met handige opbergruimte) om te presenteren en te delen, een technolab om te werken met LEGO® Education, elektronica, 3D en green screen, en een werkplaats met stoere werkbanken, zagen, hamers en boormachines. Drie vrouwen met groot enthousiasme voor techniek, is er een mooiere manier om mogelijke stereotypen te doorbreken?